

Lovforslag nr. L 124. Fremsat den 15. januar 2003 af ministeren for ligestilling (Henriette Kjær)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd

(Ligestillingsnævnet gøres permanent og sagsområdet udvides)

§ 1

I lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lovbekendtgørelse nr. 553 af 2. juli 2002, foretages følgende ændringer:

1. § 19, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Nævnet kan behandle sager om forskelsbehandling på grund af køn efter § 2 samt efter lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til be-

skæftigelse og barselorlov m.v., lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger og lov om børnepasningsorlov.«

2. § 30 ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. maj 2003.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indledning

Det foreslås, at Ligestillingsnævnet gøres permanent med den sammensætning og kompetence, som Nævnet har i dag. Revisionsbestemmelsen foreslås ophævet, og lov om børnepasningsorlov foreslås tilføjet til de love, som Nævnet er kompetent til at behandle klager over.

Lovforslaget er fremsat med baggrund i ligestillingslovens § 30, hvorefter der skal fremsættes forslag til revision af kapitel 6 om Ligestillingsnævnets virksomhed i Folketingsåret 2002-2003.

Lovforslagets baggrund

Pr. 1. juli 2000 blev der nedsat et uafhængigt Ligestillingsnævn for en to årig periode. Etableringen af Nævnet skete bl.a., fordi Ligestillingsrådet blev nedlagt. Hidtil havde det været muligt at indbringe sager for Ligestillingsrådet for at få en vejledende udtalelse. Med nedlæggelsen af Rådet bortfaldt denne mulighed, og Ligestillingsnævnet blev oprettet som et klagenævn for sager om kønsdiskrimination med mulighed for at få truffet endelige administrative afgørelser.

Ligestillingsnævnet har kompetence til at behandle sager om forskelsbehandling på grund af køn efter lovens § 2, samt efter ligelønsloven, ligebehandlingsloven og lov om de erhvervstilknyttede sikringsordninger. Nævnet kan tilkende godtgørelser og underkende afskedigelser i det omfang, det følger af de nævnte love. I forbindelse med nedsættelsen af Nævnet blev det tillige tillagt vægt, at Nævnet skulle yde klagevejledning.

Sager om arbejdsretlige tvister om forskelsbehandling på grund af køn skal behandles i det fagretlige system i det omfang, klageren er medlem af en fagforening. Af hensyn til individets retsstilling i sager om kønsdiskrimination kan Nævnet behandle sagen, såfremt vedkommende faglige organisation ikke agter at forfølge sagen i det fagretlige system, eller hvor klageren ikke er medlem af en faglig organisation.

Nævnet består af 3 medlemmer, der udpeges af ministeren for ligestilling. Nævnet har et fast sekretariat, som stilles til rådighed af Ligestillingsafdelingen, og Nævnets budget finansieres via Ligestillingsafdelingens bevilling på finansloven. Ligestillingsnævnet har siden dets oprettelse i juli 2000 i alt modtaget 115 skriftlige henvendelser. Heraf har Nævnet truffet afgørelse i 44 sager.

Lovforslagets indhold

Det foreslås, at revisionsbestemmelsen ophæves, og dermed at Nævnet gøres permanent uden ændringer i den sammensætning og kompetence, som Nævnet har i henhold til loven, med en tilføjelse i lovens § 19, hvori det opregnes, hvilke love Nævnet kan behandle sager om forskelsbehandling efter.

Det foreslås, at Nævnet fremover også skal kunne behandle klager over forskelsbehandling i henhold til lov om børnepasningsorlov. Børnepasningsorlovslovens bestemmelse om beskyttelse mod afskedigelse under børnepasningsorlov findes i vidt omfang at svare til bestemmelsen i ligebehandlingsloven om beskyttelse på grund af graviditet og barselsorlov. Det foreslås derfor, at loven præciseres, således at det kommer til at fremgå af loven at nævnet kan behandle sager om forskelsbehandling på grund af afholdelse af børnepasningsorlov, jf. bemærkningerne nedenfor til § 1, nr. 1.

Regeringen lægger vægt på, at der fortsat findes et særligt klagenævn til varetagelse af individets retssikkerhed i forbindelse med forskelsbehandling på grund af køn. På denne måde sikres den enkelte borger en let og gratis adgang til at få prøvet sager om forskelsbehandling. De to år, som Nævnet indtil nu har fungeret, har vist, at Nævnet har levet op til den rolle, det var tiltænkt i lovgivningen. Regeringen finder derfor ikke grundlag for at ændre Nævnets sammensætning.

Evalueringsaf Ligestillingsnævnet.

I bemærkningerne til forslag til lov om ligestilling af kvinder og mænd, L 193 fremsat den 9. februar 2000, er det forudsat, at der inden revisionen af loven

vil blive udarbejdet en evaluering, hvor relevante aktører, herunder arbejdsmarkedets parter, vil blive hørt.

PLS Rambøll har i august og september udarbejdet en evaluering af Ligestillingsnævnet. I forbindelse med evalueringen er der lavet interviews med Beskæftigelsesministeriet, Ligestillingsafdelingen, Landsorganisationen i Danmark, Handels og Kontorfunktionærernes Forbund, Kvindeligt Arbejderforbund, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Finansforbundet, Dansk Arbejdsgiverforening, Kommunernes Landsforening, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Kvinderådet, Maskulint forum, Videnscenter for Ligestilling og et udsnit af henholdsvis klagere og indklagede, der har haft en sag for Nævnet.

Det fremgår af evalueringens samlede konklusion, at der er tale om et velfungerende navn, der lever op til den rolle, det er tiltænkt i lovgivningen. Nævnet fungerer som en kompetent forvaltningsretlig instans, ved hvilken det er muligt at få afgjort en sag om diskrimination på grund af køn. Ligestillingsnævnet repræsenterer således den udvidede adgang til klagebehandling over diskrimination på grund af køn, som var ønsket ved Nævnets oprettelse. Derudover vurderes Nævnets sagsbehandling at være effektiv og relativt billig.

Samtidig viser evalueringen, at der er tale om et Ligestillingsnævn, hvis virke sandsynligvis er ukendt i store dele af befolkningen. Dette vurderes som en svaghed ved Nævnet, da manglende synlighed forudsættes at påvirke såvel antallet af som bredden i de klager, der rettes til Nævnet.

Det vurderes blandt andet i evalueringen, at Ligestillingsnævnets nuværende juridiske kompetencer bør fastholdes, samt at det anbefales at styrke kendskabet til Ligestillingsnævnet for at sikre, at det anvendes af alle de grupper af borgere, det er henvendt til, herunder at Nævnets nyfortolkning af ligestillingslovene kommunikerer bredere ud til offentligheden.

Endelig vurderes det, at Nævnets omkostninger pr. sag ligger indenfor et acceptabelt - og i sammenligning med andre klageinstanser - relativt lavt niveau, jf. nedenfor i afsnittet om økonomiske konsekvenser.

Det forudsættes, at der på baggrund af evalueringens påpegnings af Nævnets manglende synlighed, udarbejdes en offentlighedsstrategi for Nævnet, således at kendskabet til Nævnet og dets afgørelser øges.

Det relativt lave antal sager, som Nævnet har behandlet, vurderes ikke at være udtryk for, at graden af diskrimination på grund af køn indenfor de pågældende sagsområder er tilsvarende lav. Antallet kan formentlig tilskrives det manglende kendskab til Nævnet i befolkningen, samt det forhold at eksistensen af

Nævnet vurderes at have en vis præventiv effekt, således at sager om forskelsbehandling på grund af køn også tages op og behandles i andre fora f.eks. i det fagretlige system.

Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, amter og kommuner

Nævnet har i 2001 haft udgifter for ca. 770.000 kr. inklusive etableringsomkostninger til hjemmeside, oplysningskampagne osv. Efter at Nævnet og sekretariatet nu er etableret, estimeres udgifterne for 2002 at blive ca. 600.000 kr., herunder udgifter til øget offentlighed. Under den forudsætning at sagsantallet ikke øges meget væsentligt, vurderes det, at udgifterne til Nævnet i de kommende år vil være på dette niveau.

Lovforslaget vurderes ikke at have nævneværdige administrative konsekvenser.

Erhvervsmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

Ligestillingsmæssige konsekvenser

Lovforslaget vurderes at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser, idet Ligestillingsnævnet giver mulighed for nemmere og gratis at få afgjort klager vedrørende forskelsbehandling på grund af køn, end hvis det skulle ske ved domstolene.

Høring

Samtlige ministerier. Akademikernes Centralorganisation, Advokatsamfundet, Aktive Fædre, Amtsrådsforeningen, Børnerådet, Danmarks Statistik, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Dansk Kvindesamfund, Dansk Ungdoms Fællesråd, Den Danske Dommerforening, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Et barn To forældre, Finansforbundet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Foreningen af Aktive Kvinder, Foreningen for Kønsforskning i Danmark, Frederiksberg Kommune, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, HK, Københavns Kommune, Kommunernes Landsforening,

Kvindeligt Arbejderforbund, Kvinderådet, KVINFO, Landsorganisationen i Danmark, Ligestillingsnævnet, Maskulint Forum, Nævnet for Etnisk Ligestilling,

PRO-centret, Rektorkollegiet, Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning (R.U.E.), Sammenslutningen Af Landbrugets Arbejdsgivere og Teknologirådet.

Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	600.000 kr.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelsen er en præcisering af Nævnets kompetence, således at Nævnet også kan behandle sager over forskelsbehandling på grund af afholdelse af børnepasningsorlov. I børnepasningsorlovsloven findes beskyttelsesbestemmelser vedrørende afskedigelse på grund af afholdelse af orlov, der svarer til bestemmelser i ligestillingsloven vedrørende afskedigelse under barselsorlov.

Ved en fejl blev børnepasningsorlovsloven ikke nævnt i forbindelse med vedtagelsen af lov om ligestilling af kvinder og mænd. Nævnet har i praksis anset sig kompetent til at behandle sager ifølge børnepasningsorlovsloven efter en analogislutning, og ændringen vil derfor bringe loven i overensstemmelse med praksis.

Selvom børnepasningsorlovsloven med indførelsen af lov nr. 141 af 25. marts 2002 er ophævet med virkning for de børn, der fødes efter 1. januar 2002, vil der i en årrække være mulighed for at afholde børnepasningsorlov for de børn, der er født før denne dato, og

det vil derfor være relevant i en periode endnu at kunne rejse sager om dette.

Til nr. 2

Revisionsbestemmelsen ophæves, hvorved lovens bestemmelser om Nævnets sammensætning og virksomhed gøres permanente.

Ved fastsættelsen af revisionsbestemmelsen var det meningen at se, hvordan Nævnet fungerede, herunder i hvilket omfang Nævnet selvstændigt, uden om det fagretlige system, havde en sagsportefølje.

Af hensyn til muligheden for fortsat at have en nem og gratis adgang til at kunne klage over forskelsbehandling på grund af køn gøres Ligestillingsnævnet permanent. Det vurderes, at udgifterne til nævnets drift er små i forhold til den sikring af retssikkerheden, Nævnet kan udgøre.

Til § 2

Loven træder i kraft 1. maj 2003, idet nævnet med virkning fra 1. juli 2000 blev nedsat for en 2-årig forsøgsperiode med henblik på stillingtagen til dets virksomhed i folketingsåret 2002-03. Nævnsmedlemmernes udpegelsesperiode på 3 år udløber med udgangen af juni 2003, og af hensyn til nyudpegning af medlemmer bør nævnets status være fastlagt inden denne dato.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering*

§ 19. Nævnet kan behandle sager om forskelsbehandling på grund af køn efter § 2 samt efter lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v. og lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger. Nævnet kan herunder tilkende godtgørelse og underkende afskedigelse i det omfang det følger af de nævnte love m.v.

Stk. 2-5.

§ 30. Ministeren for ligestilling fremsætter forslag til revision af lovens kapitel 6 i folketingsåret 2002-03.

*Lovforslaget***§ 1**

I lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. lov-bekendtgørelse nr. 553 af 2. juli 2002, foretages følgende ændringer:

1. § 19, stk. 1, 1. pkt., affattes således:

»Nævnet kan behandle sager om forskelsbehandling på grund af køn efter § 2 samt efter lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v., lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger og lov om børnepasningsorlov.«

2. § 30 ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. maj 2003.

Bilag 2**Folketingets forhandlinger vedrørende lov om ændring af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v., lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om børnepasningsorlov, lov om ligestilling af kvinder og mænd og lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger**

Lov nr. 440 af 7. juni 2001 (L 78 2000-2001)

Folketingstidende 2000 – 2001,
Folketingets forhandlinger, spalte 1284, 8583 og 8889,
Tillæg A, spalte 1987 og 2004,
Tillæg B, spalte 1411 og 1644,
Tillæg C, spalte 846.

Folketingets forhandlinger vedrørende lov om ligestilling af kvinder og mænd

Lov nr. 388 af 30. maj 2000 (L 193 1999-2000)

Folketingstidende 1999 – 2000,
Folketingets forhandlinger spalte 5061, 8398 og 8538,
Tillæg A, spalte 5252 og 5284,
Tillæg B, spalte 953,
Tillæg C, spalte 801

Lov nr. 146 af 25. marts 2002 (L 22 2001-2002, 2. samling)

Folketingstidende 2001 – 2002, 2. samling
Folketingets forhandlinger, spalte 569, 3009.
Tillæg A, spalte 630 og 625,
Tillæg B, spalte 177,
Tillæg C, spalte 33.

Lov nr. 373 af 6. juni 2002 (L 159 2001-2002, 2. samling)

Folketingstidende 2001-02, 2. samling,
Folketingets forhandlinger spalte 3401, 7115 og 7481,
Tillæg A, spalte 3208 og 3202,
Tillæg B, spalte 994 og 1615,
Tillæg C, spalte 552.

Lov nr. 396 af 6. juni 2002 (L 127 2001-2002, 2. samling)

Folketingstidende 2001-02, 2. samling,
Folketingets forhandlinger spalte 4213, 7428 og 7732,
Tillæg A, spalte 4340 og 4320,
Tillæg B, spalte 1315,
Tillæg C, spalte 690.

Til lovforslag nr. L 124. Skriftlig fremsættelse (15. januar 2003)

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd (Ligestillingsnævnet gøres permanent og sagsområdet udvides)

(Lovforslag nr. L 124).

Det foreslås, at Ligestillingsnævnet gøres permanent uden ændringer i den sammensætning og kompetence, som Nævnet har i henhold til loven, dog med et forslag om en tilføjelse i lovens § 19, sådan at Nævnet fremover også skal kunne behandle klager over forskelsbehandling i henhold til lov om børnepasningsorlov. Børnepasningsorlovslovens bestemmelse om beskyttelse mod afskedigelse under børnepasningsorlov findes i vidt omfang at svare til bestemmelsen i ligebehandlingsloven om beskyttelse på grund af graviditet og barselsorlov.

Nævnet blev oprettet i 2000 for en to-årig forsøgsperiode. Ved at ophæve revisionsbestemmelsen gøres nævnet permanent. På denne måde sikres borgernes retssikkerhed ved fortsat at have en nem og gratis adgang til at kunne klage over forskelsbehandling på grund af køn. Det er estimeret at udgifterne til drift af nævnet i 2003 vil være 600.000 kr.

Lovforslaget vurderes ikke at have erhvervs-mæssige eller miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Lovforslaget foreslås at træde i kraft 1. maj 2003.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de bemærkninger, der ledsager det, skal jeg anbefale forslaget til Tingets velvillige behandling.